

รูปแบบสังคมสงเคราะห์เชิงพุทธบูรณาการของสมาคมสตรีอาเซียน จังหวัดกาฬสินธุ์*

The Model of Social work with Buddhist Integration of Asean Women's Association in Kalasin Province

อุมารินทร์ เลิศสพพันธ์, พระโสภณพัฒนบัณฑิต และพระมหามิตร ฐิตปัญโญ

Umarin Lertsahaphan, Phra Sophonphatthanabandit and Phramaha Mit Thitapanyo

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus, Thailand

Corresponding Author, E-mail: umarin26um@gmail.com com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับการสังคมสงเคราะห์เชิงพุทธบูรณาการในพระพุทธศาสนา 2) ศึกษารูปแบบการสังคมสงเคราะห์เชิงพุทธบูรณาการของสมาคมสตรีอาเซียนจังหวัดกาฬสินธุ์ 3) เสนอรูปแบบสังคมสงเคราะห์เชิงพุทธบูรณาการของสมาคมสตรีอาเซียนจังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกต และการสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับการสังคมสงเคราะห์เชิงพุทธบูรณาการในพระพุทธศาสนา: ศึกษาหลักคำสอนเรื่องการสังคมสงเคราะห์ที่ปรากฏในคัมภีร์ที่เหล่าสาวกนำมาบูรณาการในการสอนสังคม
2. รูปแบบการสังคมสงเคราะห์เชิงพุทธบูรณาการของสมาคมสตรีอาเซียนจังหวัดกาฬสินธุ์: ได้มีการจัดรูปแบบในการดำเนินการใน 5 ด้าน ได้แก่ การให้บริการสังคม การศึกษา สาธารณะประโยชน์ การสืบสานวัฒนธรรม และการเผยแพร่ธรรมะ
3. รูปแบบสังคมสงเคราะห์เชิงพุทธบูรณาการของสมาคมสตรีอาเซียนจังหวัดกาฬสินธุ์: ได้นำสังคหวัตถุ 4 มาเป็นรูปแบบในการทำสังคมสงเคราะห์ คือ 1) ทาน จัดในรูปแบบของโครงการ kalasin Happiness model คนกาฬสินธุ์ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง โครงการสร้างพลังรักสู่ผู้พิการ โครงการปันน้ำใจช่วยกาชาด โครงการส่งมอบกำลังใจในช่วงเทศกาล โครงการวัยแก้ว วัยใส เต็มวัยชื่นใจ สานสายใยส่งเสริมคุณธรรม เป็นต้น 2) ปิยวาจา ในรูปแบบโครงการเรียนภาษาเพื่อเตรียมการเมื่อเข้าสู่ประชาคม

*ได้รับบทความ: 31 มกราคม 2565; แก้ไขบทความ: 18 มีนาคม 2565; ตอรับตีพิมพ์: 28 มีนาคม 2565

Received: January 31, 2022; Revised: March 18, 2022; Accepted: March 28, 2022

อาเซียน เป็นต้น 3) อรรถจริยา ในรูปแบบโครงการเสริมสร้างอาชีพสตรีเพื่อสร้างโอกาสและความหวังในชีวิต โครงการทัวร์ท่องเที่ยวพัฒนาศักยภาพ 10 ประเทศในอาเซียนและทัวร์ภายในประเทศ 4) สมนันตตา ได้จัดเป็นรูปแบบตามโครงการทั้ง 5 ด้าน

คำสำคัญ: รูปแบบสังคมสงเคราะห์; เชิงพุทธบูรณาการ; สมาคมสตรีอาเซียนจังหวัดกาฬสินธุ์

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study principles related to the integrative Buddhist social welfare in Buddhism; 2) to study the model of the integrative Buddhist social welfare of the Kalasin ASEAN Women's Association; 3) to propose a model of the integrative Buddhist social welfare of the Kalasin ASEAN Women's Association. This study is qualitative research by using in-depth interviews, focus group discussion and observation form as its tools.

The research results were as follows:

1. Principles related to the integrative Buddhist social welfare in Buddhism: It is a study of the doctrine of social welfare in the scriptures the disciples integrated in social teaching.
2. The integrative Buddhist social welfare model of the Kalasin ASEAN Women's Association: It has been organized in five areas of action: social service, education, public benefit, cultural continuation and spreading the Dhamma.
3. To propose the integrative Buddhist social welfare model of the Kalasin ASEAN Women's Association: The Four Saṅgahavatthu Dhamma was adopted as a model for social welfare: 1) Dāna (giving) was organized in the form of the Kalasin Happiness Model Project, 'Kalasin people leave no one behind', the project to build love for the disabled, the project to help the Red Cross, the project to deliver encouragement during the festival, the project for young people called 'Wai Kaew-Wai Sai Term Waccin Jai Sansaiyai Songserm Khunnatham', etc.; 2) Piyavācā (kindly speech) was conducted in the form of a language learning project to prepare for joining the ASEAN community, etc.; 3) Atthacariyā (useful conduct) was carried out in the form of a project to enhance women's careers to create opportunities and hopes in life, a tourism project to develop potential

of 10 countries in ASEAN; 4) Samānattatā (equality consisting in impartiality) was conducted in the form of the project in five areas.

Keywords: model of social welfare; Buddhist integration; the ASEAN Women's Association, Kalasin Province

1. บทนำ

ปัญหาในสังคมไทยปัจจุบัน มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทางด้านวัตถุ แต่เกิดความเสื่อมทางด้านจิตใจ อย่างเห็นได้ชัดจนหลายประการ เช่น นิยมวัตถุ นิยมความหรูหราฟุ่มเฟือย ยกย่องคนรวย โดยไม่คำนึงถึงว่าจะร่ำรวยมาได้โดยวิธีใด เกิดการแข่งขันเอารอดเอาเปรียบ ไม่คำนึงถึงคุณธรรม จริยธรรม การเบียดเบียนเอารอดเอาเปรียบ นอกจากจะเบียดเบียนกันเองแล้วยังเบียดเบียนรุกรานธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอีกด้วย ที่ดิน ป่าไม้ แม่น้ำ สภาพธรรมชาติ ถูกรุกรานยึดครอง ถูกทำลาย สภาพน้ำเน่าเสีย สภาพคนจนอยู่ในสลัมท่ามกลางตึกสูงอันหรูหราใหญ่โต สภาพความยากจนแค้นแค้นของคนในชนบท และสภาพเสื่อมโทรมทางสังคม (ทรูปลูกปัญญา, 2563)

ดังนั้น สมาคมสตรีอาเซียนจังหวัดกาฬสินธุ์ (กรมการปกครอง, 2560, หน้า 1) จึงได้มีบทบาทในการเข้าไปแก้ปัญหาในสังคม โดยมุ่งหวังให้ผู้รับการสงเคราะห์เกิดความรู้สึกที่ดีไม่มีปมด้อยในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หรือถูกสังคมมองว่าเป็นผู้มีปัญหา ต้องรอรับความช่วยเหลือจากสังคมเพียงฝ่ายเดียว โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นหลักสังคหวัตถุ 4 “ภิกษุทั้งหลาย สังคหวัตถุ (ธรรมเครื่องยึดเหนี่ยว) 4 ประการ คือ 1) ทาน (การให้) 2) เพียรวัชชะ (วาจาเป็นที่รัก) 3) อตถจริยา

(การประพฤติประโยชน์) 4) สมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ) ภิกษุทั้งหลาย สังคหวัตถุ 4 ประการนี้แล ทาน เพียรวัชชะ อตถจริยาในโลกนี้ และสมานัตตตาในธรรมนั้นๆ ตามสมควร สังคหธรรมเหล่านี้แลช่วยอุ้มชูโลก เหมือนลิ่มสลักที่ยึดคฤมรณซึ่งแล่นไปไม่ได้ ฉะนั้น ถ้าไม่พึงมีธรรมเหล่านี้มารดาหรือบิดา ก็ไม่พึงได้การนับถือหรือการบูชา เพราะบุตรเป็นเหตุ แต่เพราะบัณฑิตเล็งเห็นความสำคัญของสังคหธรรมเหล่านี้ ฉะนั้น บัณฑิตเหล่านั้นจึงถึงความใหญ่ และเป็นผู้นำสรรเสริญ” (อง.จตุกก. (ไทย) 21/32/50-51)

ซึ่งหลักพุทธธรรมนี้ สามารถนำไปปรับใช้ในเชิงพุทธบูรณาการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคม ซึ่งคณะกรรมการสมาคมฯ เป็นผู้กำหนดนโยบายและตัดสินใจเรื่องต่างๆ ที่ไม่แสวงหากำไรและไม่แสวงหาผลประโยชน์ โดยสมาคมสตรีอาเซียนจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ตระหนักในหน้าที่ของตนอันพึงมีต่อประเทศชาติ และต่อสถานการณ์ของโลก ร่วมใจกันปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวมและสาธารณะประโยชน์อย่างสม่ำเสมอ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับการสังคมสงเคราะห์เชิงพุทธบูรณาการในพระพุทธศาสนา

2. เพื่อศึกษารูปแบบการสังคมสงเคราะห์
เชิงพุทธบูรณาการของสมาคมสตรีอาเซียนจังหวัด
กาฬสินธุ์

3. เพื่อเสนอรูปแบบสังคมสงเคราะห์
เชิงพุทธบูรณาการของสมาคมสตรีอาเซียนจังหวัด
กาฬสินธุ์

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัย
เชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ภาคนาม
โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)
การสังเกต (Observation) และการสนทนากลุ่ม
(Focus Group Discussion) เพื่อให้ได้ข้อมูล
เชิงประจักษ์

ผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
หลัก จำนวน 30 คน ในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ แบ่ง
ออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้บริหารของสมาคม
สตรีอาเซียนจังหวัดกาฬสินธุ์ 2) กลุ่มที่ปรึกษา
สมาคมสตรีอาเซียนจังหวัดกาฬสินธุ์ 3) กลุ่ม
สมาชิกสมาคมสตรีอาเซียนจังหวัดกาฬสินธุ์ 4)
กลุ่มผู้ที่ได้รับการเยียวยา/สงเคราะห์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีอยู่ 3 แบบ คือ
แบบสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกต และการสนทนากลุ่ม

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือการ
วิจัย นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุง แก้ไขตามที่
อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ นำข้อมูลที่ปรับปรุงแก้ไข
แล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง
ของเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้อง
ของแบบสัมภาษณ์แล้วนำแบบสัมภาษณ์ไป
ปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย
1) รวบรวมข้อมูลขั้นปฐมภูมิ ได้แก่ พระไตรปิฎก
ภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ.
2539 และรวบรวมข้อมูลขั้นทุติยภูมิ เอกสาร
วิชาการทางพระพุทธศาสนา ทั้งที่เป็นหนังสือ
ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึง
เว็บไซต์ต่างๆ นำไปจัดเรียงลำดับก่อน และหลัง
ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา 2) ผู้วิจัยติดต่อ
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย เพื่อขอหนังสือความร่วมมือในการทำวิจัย
ไปยังกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 30 คน นำแบบ
สัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก
และรับแบบสัมภาษณ์คืนมาด้วยตนเองเมื่อได้แบบ
สัมภาษณ์มาแล้ว นำมาตรวจสอบความถูกต้องของ
แบบสัมภาษณ์แล้วเรียงลำดับ วันเวลาก่อนหลัง
และ 3) รวบรวมข้อมูล จากการสัมภาษณ์เชิงลึก
การสังเกต และการสนทนากลุ่ม จากผู้ทรงคุณวุฒิ
ศึกษาในประเด็น หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับการ
สังคมสงเคราะห์ เชิงพุทธบูรณาการในพระพุทธ
ศาสนา รูปแบบการสังคมสงเคราะห์เชิงพุทธบูรณ
าการของสมาคมสตรีอาเซียนจังหวัดกาฬสินธุ์ และ
เสนอรูปแบบสังคมสงเคราะห์เชิงพุทธบูรณาการ
ของสมาคมสตรีอาเซียนจังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อนำไป
วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ศึกษาในเชิงพรรณนาต่อไป

4. สรุปผลการวิจัย

1. หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับการ
สังคมสงเคราะห์เชิงพุทธบูรณาการในพระพุทธ
ศาสนามีหลักพุทธธรรม เช่น สังคหวัตถุ 4
พรหมวิหาร 4 อิทธิบาท 4 และสัพปุริสธรรม 7

เป็นต้น ในงานวิจัยนี้ นำหลักสังคหวัตถุ 4 ไปบูรณาการในการสังคมสงเคราะห์ ซึ่งการสังคมสงเคราะห์นั้น เริ่มจากคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ว่า ด้วย การอนุเคราะห์ชาวโลกเพื่อประโยชน์สุข และการเอื้อเฟื้อแก่มหาชน เมื่อครั้งที่ตรัสแก่พระอรหันต์ที่ออกไปประกาศพระศาสนา ปรากฏในพระไตรปิฎก พระวินัยปิฎก มหาวรรค มารกถาว่าด้วยมาร “ภิกษุทั้งหลายพวกเธอจงจาริกไปเพื่อประโยชน์สุขแก่ชนจำนวนมาก เพื่ออนุเคราะห์ชาวโลกเพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่ทวยเทพและมนุษย์” ดังนั้น สังคหวัตถุ 4 จึงมีความสำคัญในการสังคมสงเคราะห์ ในเรื่องทาน หมายถึง การบริจาคเงิน สิ่งของเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยด้วยความจริงใจกับประชาชนที่มารับความช่วยเหลือ ตลอดถึงให้ความรู้และคำแนะนำสั่งสอนด้านปิยวาจา หมายถึง การให้บริการทางสังคมสงเคราะห์ ความช่วยเหลือประชาชนผู้ที่เดือดร้อนจากภัยพิบัติต่างๆ อย่างสุภาพเรียบร้อย พุดจาไพเราะ อ่อนหวานมีสัมมาคารวะ อุตถจริยา หมายถึง การช่วยเหลือ แนะนำ ให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนผู้ที่ยากไร้ ผู้พิการ ผู้ขาดโอกาสทางสังคม ให้มีอาชีพหรือฝึกวิชาชีพ เพื่อการดำรงชีวิตพึ่งตนเองได้ สมานัตตตา หมายถึง เป็นผู้มีความสม่ำเสมอ หรือมีความประพฤติเสมอต้นเสมอปลาย ในการให้บริการทางสังคมสงเคราะห์ โดยเสมอภาค ไม่แบ่งชนชั้น

2. รูปแบบการสังคมสงเคราะห์เชิงพุทธบูรณาการของสมาคมสตรีอาเซียนจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ดำเนินการใน 5 ด้าน ได้แก่ การให้บริการสังคมการศึกษา สาธารณะประโยชน์ การสืบสานวัฒนธรรม

และ การเผยแผ่ธรรมะ ผ่านโครงการทั้ง 13 โครงการ ดังนี้

2.1 ด้านการให้บริการสังคม จำนวน 3 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการ “Kalasin Happiness Model คนกาฬสินธุ์ ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” สร้างบ้านให้ผู้ยากไร้ จำนวน 2 หลัง หลังแรก ที่ตำบลภู่อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ หลังที่สอง ที่ตำบลโพนงาม พร้อมบริจาคข้าวสาร เครื่องบริโภค อุปกรณ์ และผ้าห่ม Thai Smile (ไทยสมายล์) 2) โครงการสร้างพลังรักสู่ผู้พิการสงเคราะห์ผู้พิการทางสายตา และเยี่ยมเยียนผู้พิการ บริจาคข้าวสาร เครื่องบริโภค อุปกรณ์ และหน้ากากผ้าเพื่อช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ให้แก่ผู้พิการทางสายตา ซึ่งได้รับผลกระทบจากการแพร่ของโรคระบาดไวรัสโคโรนา 3) โครงการ ผู้สูงวัยใส่ใจไม่ไร้ค่า แบ่งปันเสริมกำลังใจให้แก่ผู้สูงวัยให้รู้สึกได้ว่าสังคมไม่ได้ทอดทิ้ง และสงเคราะห์เครื่องอุปโภคบริโภค ที่มีความจำเป็นต่อชีวิตผู้สูงวัยรวมถึงกิจกรรมต่างๆ ในการให้บริการสังคม ได้แก่ มอบหน้ากากอนามัยเฟซชีว (Face Shield) เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัส COVID 19 และสมทบทุนซื้อเครื่องมือแพทย์ ครุภัณฑ์ทางการแพทย์ให้โรงพยาบาลกาฬสินธุ์

2.2 ด้านการศึกษา จำนวน 4 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการเรียนภาษาเพื่อเตรียมการเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อเพิ่มศักยภาพและเสริมสร้างความรู้ด้านภาษาจีน ให้แก่สมาชิกของสมาคมฯ และบุคคลทั่วไป 2) โครงการทอดเทียนปัญญาสร้างศาสนทายาท ต่อลมหายใจพุทธศาสนา ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาเขตขอนแก่น (มจร.) และที่โรงเรียนพระปริยัติสามัญ วัดกลาง จังหวัดกาฬสินธุ์ 3) โครงการหล่อพระเดินได้ต่อลมหายใจพระพุทธศาสนา ได้อุปถัมภ์ทุนการศึกษาต่อเนื่องแก่พระภิกษุสามเณรที่ด้อยโอกาส ให้เรียนจบหลักสูตร 4 ปี จำนวน 5 ทุนๆ ละ 50,000 บาท และมอบถวายโทรทัศน์ 55 นิ้ว เพื่อใช้ในการศึกษาที่ห้องบัณฑิตศึกษา ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น รวมถึงกิจกรรมการมอบทุนการศึกษาให้แก่นักเรียนในโรงเรียนต่างๆ เป็นการสนับสนุนทุนทรัพย์แก่นักเรียนที่มีผลการเรียนดี แต่ยังขาดแคลนทุนทรัพย์ 4) โครงการพัฒนาศักยภาพสตรีไทยก้าวไกลในยุค 4.0 โดยสมาคมฯ บูรณาการร่วมกับสำนักงานอัยการจังหวัดกาฬสินธุ์ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดกาฬสินธุ์ เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ วิทยาลัยสารพัดช่างกาฬสินธุ์ โดยมุ่งเน้นให้ความรู้ด้านกฎหมายน่ารู้ในชีวิตประจำวัน เช่น กฎหมายครอบครัว กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิเด็ก และสตรี การพัฒนาภาวะผู้นำสตรีการลดความรุนแรงในครอบครัว เป็นต้น

2.3 ด้านสาธารณะประโยชน์ จำนวน 2 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการ “ปันน้ำใจช่วยกาชาด” มอบรถจักรยานช่วยกาชาด มอบแมส มอบเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ และเฟลซิว ณ สำนักงานเหล่ากาชาดกาฬสินธุ์ 2) โครงการ “ส่งมอบกำลังใจในช่วงเทศกาล” ส่งมอบกำลังใจ อาหารสำเร็จรูป และน้ำดื่ม พร้อมแสดงความชื่นชม เจ้าหน้าที่ตำรวจ สาธารณสุข ทหาร ฝ่ายปกครอง ที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำจุดบริการประชาชน

ในช่วงเทศกาลอย่างเข้มแข็งมอบเงินช่วยเหลือวันรมน้ำใจเป็นประจำปีรวมถึงกิจกรรมต่างๆ เช่น บริจาคเงิน ผ้าขาวห่อศพ โรงศพ และเครื่องอุปโภคบริโภค ให้กับมูลนิธิสว่างกาฬสินธุ์ และมูลนิธิคุณธรรมสงเคราะห์กาฬสินธุ์ เต็กก่าจีสังเกาะ จังหวัดกาฬสินธุ์ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ร่วมมือกับภาครัฐในโครงการรณรงค์ป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนช่วงเทศกาลต่างๆ เป็นต้น

2.4 ด้านการสืบสานวัฒนธรรม จำนวน 2 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการ “ทิวทองเที่ยวพัฒนาศักยภาพ 10 ประเทศในอาเซียน และทิวทองภายในประเทศ” เพื่อให้สมาชิกสมาคมสตรีอาเซียน จังหวัดกาฬสินธุ์ และผู้สนใจทั่วไปได้เรียนรู้วัฒนธรรม 10 ประเทศในอาเซียน และวัฒนธรรมประเพณีภายในประเทศของแต่ละภาค เพื่อสืบสานส่งเสริมงานบุญประเพณีของแต่ละท้องถิ่นให้อยู่คู่กับประเทศไทยต่อไป และกิจกรรมเพื่อเชื่อมสัมพันธ์ไมตรี บ้านพี่เมืองน้อง เพื่อบ้านการค้า เข้าสวัสดีปีใหม่และในเทศกาลวันตรุษจีน กงสุล 3 ประเทศในอาเซียน (ประจำจังหวัดขอนแก่น) 2) โครงการ “ส่งเสริมอาชีพปักผ้าแก่กลุ่มสตรี” เพื่อส่งเสริมแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรมทางภาคเหนือนำมาบูรณาการกับวัฒนธรรมของทางอีสาน และสามารถนำความรู้จากการเรียนวาดเขียนปักไปใช้ในการประกอบอาชีพต่อไปร่วมทำกิจกรรมทั้งในและนอกพื้นที่ และให้ความร่วมมือในการประสานกับหน่วยงาน องค์กร ชมรม สมาคม ในส่วนภาครัฐและเอกชน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางด้านอาชีพสตรีในกลุ่มเป้าหมายได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และรวบรวมผู้มีจิตอาสาและผู้มีใจอัน

เป็นกุศล ในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและต่อสังคมโดยรวม

2.5 ด้านการเผยแผ่ธรรมะ จำนวน 2 โครงการ คือ 1) โครงการ “วัยแก้ว วัยใส เต็มวัดชื่นใจ สานสายใย ส่งเสริมคุณธรรม” เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้เด็กเยาวชน รู้จักนำหลักธรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิต เพื่อให้เด็กเยาวชนเกิดความตระหนักในการเป็น คนดีมีคุณธรรมนำชีวิต มีความเอื้ออาทรกับผู้อื่น/ผู้สูงวัย และเพื่อสร้างการเรียนรู้พื้นฐานวัฒนธรรมไทยที่ดีงาม ตลอดจนสร้างภูมิคุ้มกันให้สังคมในมิติทางวัฒนธรรม 2) โครงการ “ผูกจิต วัยใส รักอย่างไรไม่ให้เสีย (การดำเนินชีวิตวิถีพุทธ)” เพื่อสร้างความตระหนัก และองค์ความรู้เรื่องบทบาท และหน้าที่ คุณค่าของความเป็นชาย /หญิงในสังคม ส่งเสริมพัฒนาการทางเพศ การจัดการอารมณ์ สัมพันธภาพทางเพศ และลดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น การเสริมสร้างสุขภาพอนามัยวัยรุ่น และส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเองของวัยรุ่น และมีทักษะในการปฏิเสธต่อพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการดำรงชีวิต มีทักษะในการเอาตัวรอด และได้ศึกษาหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน และกิจกรรมหลักสูตรสมาธิ ในโครงการสมาธิพัฒนาปัญญาเด็กไทย ให้ความรู้ในการทำสมาธิสามารถนำไปปฏิบัติและนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้กิจกรรมสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา บูชาธงไชยเมฆมูมที่วัดพระยานิยมในช่วงวันมาฆบูชา เข้าวัดปฏิบัติธรรม ทำวัตรสวดมนต์ เติมน้ำจมนม นุ่งสมาธิ และทำบุญธงไชยเมฆมูมเพื่อถวายเป็นพุทธบูชาและประดับ

ภายในวัดพระยานิยม สมทบทุนสร้างเจดีย์ศรีมิ่งเมืองกาฬสินธุ์ และกิจกรรมช่วงเข้าพรรษา ทำบุญและถวายเทียนพรรษา 9 วัด เป็นประจำทุกปี

3. รูปแบบสังคมสงเคราะห์เชิงพุทธบูรณาการของสมาคมสตรีอาเซียน จังหวัดกาฬสินธุ์ตามหลักสังคหวัตถุ 4 คือ

3.1 ทาน สงเคราะห์ การให้คือเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือกันด้วยสิ่งของ ตลอดจนให้ความรู้และแนะนำ สั่งสอนการบริจาคเงิน สิ่งของ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยด้วยความจริงใจกับประชาชนที่มารับความช่วยเหลือใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านให้บริการสังคม ในรูปแบบโครงการ “kalasin Happiness model คนกาฬสินธุ์ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง”, โครงการ “ผู้สูงวัยไม่ไร้ค่า” และโครงการ “สร้างพลังรักสู่ผู้พิการ” ด้านสาธารณะประโยชน์ ในรูปแบบโครงการ “ปันน้ำใจช่วยกาชาด” และโครงการ “ส่งมอบกำลังใจในช่วงเทศกาล” และด้านการเผยแผ่ธรรมะ ในรูปแบบโครงการ “วัยแก้ว วัยใส เต็มวัดชื่นใจ สานสายใย ส่งเสริม คุณธรรม” และโครงการ “ผูกจิต วัยใส รักอย่างไรไม่ให้เสีย (การดำเนินชีวิตวิถีพุทธ)”

3.2 ปิยวาจา พุดจาไพเราะ การใช้วาจาประสานไมตรี หมายถึง การพูดจาที่สุภาพไพเราะอ่อนหวาน พูดอย่างความจริงใจ ไม่ก้าวร้าว ไม่หยาบคาย พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์และเหมาะสมกับกาลเทศะ การอยู่ร่วมกันในชุมชนหรือสังคม การพูดจាកัน หรือการเจรจาด้วยความปรารถนาดีที่มีต่อกัน จะต้องเว้นจากการพูดเท็จ เว้นจากการพูดส่อเสียด เว้นจากการพูดคำหยาบ และเว้นจากการพูดเพ้อเจ้อคือการให้บริการทางสังคมสงเคราะห์

ความช่วยเหลือประชาชนผู้ที่เดือดร้อนจากภัยพิบัติต่างๆ อย่างสุภาพเรียบร้อย พุดจาไฟเราะอ่อนหวาน มีสัมมาคารวะ ใน 1 ด้าน 4 โครงการ ได้แก่ ด้านการศึกษา ในรูปแบบโครงการเรียนภาษาเพื่อเตรียมการเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โครงการทอดเทียนปัญญาสร้างศาสนทายาทต่อลมหายใจพุทธศาสนา โครงการหล่อพระเดินได้ต่อลมหายใจพระพุทธศาสนา โครงการพัฒนาศักยภาพสตรีไทยก้าวไกลในยุค 4.0

3.3 อุตถจริยา ช่วยเหลือแนะนำการประพฤติประโยชน์ คือชวนช่วยเหลือกิจการ บำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ ตลอดถึงการแก้ไขปรับปรุงส่งเสริมในทางจริยธรรม การช่วยเหลือ แนะนำ ให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนทั่วไป ผู้ที่ยากไร้ ผู้พิการ ผู้ขาดโอกาสทางสังคม ให้มีอาชีพหรือฝึกวิชาชีพ เพื่อการดำรงชีวิตพึ่งตนเองได้ใน 1 ด้าน 2 โครงการ ได้แก่ ด้านสืบสานวัฒนธรรม ในรูปแบบโครงการเสริมสร้างอาชีพสตรีเพื่อสร้างโอกาสและความหวังในชีวิตและโครงการทัวร์ท่องเที่ยวพัฒนาศักยภาพ 10 ประเทศในอาเซียนและทัวร์ภายในประเทศ

3.4 สมานัตตตา สม่่าเสมอ ความมีตนเสมอ คือ ทำตนเสมอด้วยปลาย ปฏิบัติสม่่าเสมอกันในชนทั้งหลาย และเสมอในสุขทุกข์โดยรวมรับรู้ร่วมแก้ไข เป็นผู้มีความสม่่าเสมอ หรือมีความประพฤติเสมอต้นเสมอปลายในการให้บริการทางสังคมสงเคราะห์ โดยเสมอภาคไม่แบ่งชนชั้นในรูปแบบโครงการทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านให้บริการสังคม ด้านการศึกษา ด้านสาธารณะประโยชน์ด้านสืบสานวัฒนธรรมและด้านการเผยแผ่ธรรมะ

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. หลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับการสังคมสงเคราะห์เชิงพุทธบูรณาการในพระพุทธศาสนา มีหลายหลักพุทธธรรม เช่น สังคหวัตถุ 4 พรหมวิหาร 4 อิทธิบาท 4 และสัปปุริสธรรม 7 เป็นต้น ซึ่งในงานวิจัยนี้นำหลักสังคหวัตถุ 4 ไปบูรณาการในการสังคมสงเคราะห์ ซึ่งการสังคมสงเคราะห์นั้น เริ่มจากคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ว่า ด้วยการอนุเคราะห์ชาวโลกเพื่อประโยชน์สุขและการเอื้อเพื่อแก่มหาชน เมื่อครั้งที่ตรัสแต่พระอรหันต์ที่ออกไปประกาศพระศาสนา “ภิกษุทั้งหลายพวกเธอจงจาริกไป เพื่อประโยชน์สุขแก่มหาชนจำนวนมาก เพื่ออนุเคราะห์ชาวโลกเพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่ทวยเทพและมนุษย์”

ดังนั้น สังคหวัตถุ 4 จึงมีความสำคัญในการสังคมสงเคราะห์ ในเรื่องทาน หมายถึง การบริจาคเงิน สิ่งของ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยด้วยความจริงใจกับประชาชนที่มารับความช่วยเหลือ ตลอดถึงให้ความรู้และคำแนะนำสั่งสอนด้านปิยวาจา หมายถึง การให้บริการทางสังคมสงเคราะห์ ความช่วยเหลือประชาชนผู้ที่เดือดร้อนจากภัยพิบัติต่างๆ อย่างสุภาพเรียบร้อย พุดจาไฟเราะอ่อนหวาน มีสัมมาคารวะ อุตถจริยา หมายถึง การช่วยเหลือแนะนำ ให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน ผู้ที่ยากไร้ผู้พิการ ผู้ขาดโอกาสทางสังคม ให้มีอาชีพหรือฝึกวิชาชีพ เพื่อการดำรงชีวิตพึ่งตนเองได้ สมานัตตตา หมายถึง เป็นผู้มีความสม่่าเสมอหรือมีความประพฤติเสมอต้นเสมอปลายในการให้

บริการทางสังคมสงเคราะห์ โดยเสมอภาคไม่แบ่งชนชั้น ซึ่งสอดคล้องกับพระครูใบฎีกาสุรพล อาสโภ (แย้มชุ่ม) (2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบงานสาธารณสงเคราะห์ตามกระบวนการทศน์วิถีพุทธ พบว่า การพัฒนารูปแบบการพัฒนางานสาธารณสงเคราะห์ตามกระบวนการทศน์วิถีพุทธของพระสงฆ์ ต้องอาศัยหลักพุทธธรรมสำคัญคือ ไตรสิกขา พรหมวิหาร 4 ราชสังคหวัตถุ จักรวรรดิวัตร อปรีหานิยธรรม ทศพิธราชธรรม สาราณียธรรม สัปปริสธรรม ฯลฯ โดยมีจุดมุ่งหมายอันจะนำไปสู่การพัฒนาและบูรณาการสังคมอย่างยั่งยืนถาวรภายใต้รูปแบบการพัฒนาตามกระบวนการทศน์วิถีพุทธ ปัญหาด้านการสาธารณสงเคราะห์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค 15 ในปัจจุบันนี้มี 4 ด้าน คือ 1) ปัญหาด้านการดำเนินการเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล 2) ปัญหาด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของผู้อื่นเพื่อสาธารณประโยชน์ 3) ปัญหาด้านการเกื้อกูลสาธารณสมบัติสถานที่อันเป็นสาธารณสมบัติ และ 4) ปัญหาด้านการเกื้อกูลประชาชนหรือสรรพสัตว์งานด้านการสาธารณสงเคราะห์ตามกระบวนการทศน์วิถีพุทธของคณะสงฆ์ภาค 15 นั้น เน้นการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบที่สามารถปฏิบัติงานออกมาแล้วเป็นสาธารณประโยชน์จริงอย่างเป็นรูปธรรมและที่สำคัญต้องปรับประยุกต์หลักพุทธธรรมอันเหมาะสมมีหลัก ไตรสิกขา หลักพรหมวิหารธรรมและหลักสังคหวัตถุธรรมฯลฯ มาใช้ในการปฏิบัติงานทั้งระบบอย่างเหมาะสมต้งาม การปฏิบัติงานด้านการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ภาค 15 จึงต้องเน้นหนักไปในทิศทางที่เกี่ยวกับการที่คณะสงฆ์ต้องให้ความ

สงเคราะห์ประชาชนในชุมชนและสังคม เพื่อมุ่งพัฒนาทั้งทางคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งทางวัตถุและจิตใจให้มีความสุข สมดุลทั้งกาย วาจา และจิตใจอันจะนำความสุข ความเจริญพัฒนามาสู่วัดและชุมชนสังคมประเทศชาติโดยมีวัดและพระภิกษุสามเณรเป็นผู้นำที่สำคัญ และเป็นการดำเนินการช่วยเหลือสังคมทางวัตถุและจิตใจในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ ด้านการพัฒนาจิตใจ ด้านคุณภาพชีวิต ด้านการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ก็จะส่งผลให้ก่อเกิดความสุข สงบ สว่าง เป็นการพัฒนายั่งยืน

2. รูปแบบการสังคมสงเคราะห์เชิงพุทธบูรณาการของสมาคมสตรีอาเซียนจังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นรูปแบบที่ดำเนินการใน 5 ด้าน ได้แก่ การให้บริการสังคม การศึกษา สาธารณะประโยชน์ การสืบสานวัฒนธรรม และการเผยแพร่ธรรมะ ซึ่งสอดคล้องกับสุริยนต์ น้อยสงวน (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการปฏิบัติงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า รูปแบบการปฏิบัติงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในจังหวัดศรีสะเกษ พระสงฆ์ต้องอาศัยหลักพุทธธรรมทางพุทธศาสนาที่สำคัญคือ ไตรสิกขา พรหมวิหาร เป็นต้น โดยพระสงฆ์ควรมีรูปแบบการพัฒนางานสังคมสงเคราะห์ในส่วนที่สังคมคาดหวังไว้ทั้ง 2 นัย คือ การสงเคราะห์ทางวัตถุและสงเคราะห์ทางจิตใจไปพร้อมๆ กัน โดยมีจุดมุ่งหมายอันจะนำไปสู่การพัฒนาและบูรณาการสังคมอย่างยั่งยืนถาวรต้องพัฒนาคุณภาพจิตใจ พัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายใต้รูปแบบ

การปฏิบัติงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ เพื่อความหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งปวง ย่อมนำประโยชน์สุขอย่างสูงสุดมาสู่สังคมไทยสืบไป

3. รูปแบบสังคมสงเคราะห์เชิงพุทธบูรณาการของสมาคมสตรีอาเซียน จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 คือ 1) ทาน สงเคราะห์ ได้แก่ (1) ด้านการให้บริการสังคม (2) ด้านสาธารณประโยชน์ (3) ด้านการเผยแพร่ธรรมะ 2) ปิยวาจา พุดจาไพเราะ ด้านการศึกษา ได้แก่ โครงการเรียนภาษาเพื่อเตรียมการเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โครงการทอดเทียนปัญญาสร้างศาสนทายาทต่อลมหายใจพุทธศาสนา โครงการหล่อพระเดินได้ต่อลมหายใจพระพุทธศาสนา และโครงการพัฒนาศักยภาพสตรีไทยก้าวไกลในยุค 4.0 3) อตถจริยา ช่วยเหลือแนะนำ ด้านสืบสานวัฒนธรรม ได้แก่ โครงการเสริมสร้างอาชีพสตรีเพื่อสร้างโอกาสและความหวังในชีวิต โครงการทัวร์ท่องเที่ยวพัฒนาศักยภาพ 10 ประเทศในอาเซียนและทัวร์ภายในประเทศ 4) สมานัตตตา สม่่าเสมอในโครงการทั้งหมด 5 ด้าน และสมาคมสามารถนำหลักธรรมไปปรับใช้ในด้านองค์กร ด้านผู้บริหาร และด้านบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับจิตตภา เวรมีศรีสุข (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พุทธภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองท้องถิ่นเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าสภาพปัญหาผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองท้องถิ่นเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มี 2 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ 1) สภาพปัญหาในการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้บริหารควรสร้างการมีส่วนร่วมในการทำงาน

ของบุคลากร 5 ประเด็นสำคัญในด้านการระดมความคิด การวางแผน การลงมือทำ การติดตามประเมินผล และการสร้างแรงจูงใจให้ทุกฝ่ายของเทศบาลร่วมกันพัฒนาชุมชนได้อย่างรอบคอบรอบด้าน 2) แนวคิด ทฤษฎี ที่เหมาะสมในการสร้างการมีส่วนร่วมในการทำงานของบุคลากรของผู้บริหาร ประกอบด้วยแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางตะวันตกและทางตะวันออกในส่วนของตะวันออกเป็นการนำเอาหลักพุทธธรรมเพื่อการสร้างการมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 3 หลักธรรมสำคัญ ได้แก่ หลักปาปณิกกรรม 3 และหลักสังคหวัตถุ 4 และหลักโลกบาลธรรม 3) รูปแบบพุทธภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองท้องถิ่น เพื่อการสร้างการมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 4 รูปแบบ ได้แก่ (1) รูปแบบการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองท้องถิ่นในสภาพปัจจุบัน (2) รูปแบบการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองท้องถิ่น ตามหลักปาปณิกกรรม 3 (3) รูปแบบการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองท้องถิ่น ตามหลักสังคหวัตถุ 4 และ (4) รูปแบบพุทธภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองท้องถิ่น เพื่อการสร้างการมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการ

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ภาครัฐควรสนับสนุนโครงการสังคมสงเคราะห์ของสมาคมสตรีอาเซียนจังหวัด

ภาพลักษณ์อย่างเป็นรูปธรรม ผ่านหน่วยงานของรัฐ เช่น กระทรวง ทบวง กรม กอง สำนักงาน เป็นต้น

1.2 ภาครัฐควรร่วมมือและสนับสนุนองค์กรสังคมสงเคราะห์ ในภาคพื้นอาเซียน ตามอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ ปฏิญญาปักกิ่งและแผนปฏิบัติการเพื่อความก้าวหน้าของสตรี อนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือย่ำยีศักดิ์ศรี อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการและส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ และมอบอำนาจให้แก่สตรี อย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม

1.3 หน่วยงานภาครัฐควรเปิดโอกาสให้ภาคเอกชน องค์กรเอกชน ดำเนินการสังคมสงเคราะห์ให้มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นมูลนิธิ สมาคม หรือชมรม โดยจัดตั้งให้ถูกต้องตาม

กฎหมาย หน่วยงานภาครัฐสามารถตรวจสอบได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบสังคมสงเคราะห์เชิงพุทธบูรณาการกับองค์กรอื่น

2.2 ควรศึกษารูปแบบสังคมสงเคราะห์เชิงพุทธบูรณาการของสมาคมสตรีอาเซียนจังหวัดภาพลัทธิ เปรียบเทียบกับสมาคมอื่น

2.3 ควรศึกษาผลกระทบต่อผู้ได้รับการสงเคราะห์และเหยี่ยวา จากการสังคมสงเคราะห์เชิงพุทธบูรณาการ

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

ผลจากการวิจัย รูปแบบสังคมสงเคราะห์เชิงพุทธบูรณาการของสมาคมสตรีอาเซียนจังหวัดภาพลัทธิ ทำให้เกิดองค์ความรู้ ดังนี้

ทาน	ปิยวาจา	อรรถจริยา	สมานัตตา
(1) ด้านให้บริการสังคม - โครงการ kalasin Happiness model คนภาพลัทธิไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง - โครงการสร้างพลังรักสู่ผู้พิการ	(2) ด้านการศึกษา - โครงการเรียนภาษาเพื่อเตรียมการเมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน - โครงการทอดเทียนปัญญาสร้างศาสนทายาท ต่อลมหายใจพุทธศาสนา - โครงการหล่อพระเดินได้ต่อลมหายใจพระพุทธศาสนา - โครงการพัฒนาศักยภาพสตรีไทยก้าวไกล ในยุค 4.0	(4) ด้านสืบสานวัฒนธรรม - โครงการเสริมสร้างอาชีพสตรีเพื่อสร้างโอกาส และความหวังในชีวิต - โครงการทัวร์ท่องเที่ยวพัฒนาศักยภาพ 10 ประเทศในอาเซียน และทัวร์ภายในประเทศ	โครงการทั้ง 5 ด้าน คือ (1) ด้านให้บริการสังคม (2) ด้านการศึกษา (3) ด้านสาธารณะประโยชน์ (4) ด้านสืบสานวัฒนธรรม (5) ด้านการเผยแผ่ธรรมะ

ทาน	ปิยวาจา	อรรถจริยา	สมานัตตา
(3) ด้านสาธารณะประโยชน์ - โครงการปันน้ำใจช่วยกาชาด - โครงการส่งมอบกำลังใจในช่วงเทศกาล	-	-	-
(5) ด้านการเผยแผ่ธรรมะ - โครงการ วัยแก้ว วัยใส เต็มวัดชื่นใจ สานสายใยส่งเสริม คุณธรรม - โครงการ ผูกจิต วัยใส รักอย่างไรไม่ให้เสี่ยง (การดำเนินชีวิตวิถีพุทธ)	-	-	-

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. (2560). *การจัดตั้งสมาคม*. เอกสารจดทะเบียนสมาคมสตรีอาเซียนกาฬสินธุ์. กรุงเทพฯ: กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย.
- จิตาภา เร่งมีศรีสุข. (2560). *พุทธภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองท้องถิ่นเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. (รายงานการวิจัย). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.
- ทรูปลูกปัญญา. (2563). *การสังคมสงเคราะห์ในปัจจุบันทั้งภาครัฐบาลและเอกชน*. เข้าถึงได้จาก <https://www.trueplookpanya.com/blog/content/64534>
- พระใบฎีกาสุพจน์ ตปสีโล (เกษนคร). (2551). *บทบาทการส่งเสริมพระพุทธศาสนาของอุบาสิกบางกกลีทธิพล*. (รายงานการวิจัย). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุรียนต์ น้อยสงวน. (2560). *รูปแบบการปฏิบัติงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ในจังหวัดศรีสะเกษ*. (ดัชนีนิพนธ์พุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.